

AZ UTASOK — KALAUZSZEMMEL

Amikor a fiatal Kelemen Lajosné megvitatta önmagával, hogy villamoskalauznak megy, szilárdan elhatározta: mindig, minden körülmények között udvariasan és mosolygósan szolgálja ki az utasokat. S most, miután négyéves tapasztalattal bír, csak még inkább meg tudja erősíteni, hogy »módszere« jól bevált, sőt, lehetetlenné is válnék a munkája más-
különb.

Ha délelőtti, hajnali fél 3-kor kel, mivel Újszegedtől, ahol lakik, bizony messzire esik a remiz, ahonnan a kocsik kiindulnak. A munkája tulajdonképpen akkor kezdődik, amikor hajnalban az első ember jegyet kér tőle. Különböző típusú és hangulatú utasok szállnak fel a kocsira. Némelyik már akkor is hangosan méltatlankodik, ha a nagy tumultusban véletlenül meg-
lőki a kalauz, jöhet az ilyenek közül néhányan másnap reggel bocsánatot kérnek gorombaságuk miatt. Akad olyan is, aki papírpénzt fizet és ha a kalauz nem tud neki rögtön visszaadni (kora reggel honnan legyen neki aprója), lármázní kezd. Nemrég elfordult, hogy két fiatalember több héten át egyetlen havi bérletjeggel utazott: amikor az egyik felmutatta, utána a háta mögött átnyújtotta a barátjának.

A kalauz is dolgozó

Kelemen Lajosné egyike azoknak a kalauzoknak, akikre a legkevesebb panaszerkezik be a vállalat-hoz. Igen, mert ő valóban mindig udvarias, s nem hagyja magát provokálni. Pedig némelyik ember néha bizony szánt-szándékkal arra törekszik, hogy felbosszantsa a kalauzt, külön-
sen, ha az illető nő. A mult-
kor is felszállt egy tucat egyetemista a Hősök-kapujánál. Amikor Kelemenné udvariasan felszólította őket, hogy fáradjanak a kocsibelsejébe, gúnyosan utá-
nozták a szavait, majd han-
gos célzásokat tettek, hogy
ők is milyen jól el tudnak
látni a kalauz feladatát.

Némelyek egy átszálló-
jeggel órákig szeretnének
utazni. Amikor azután a
kalauz megmondja nekik,
hogy a jegy már lejárt, fel-
háborodnak: »Pimaszság,
így bántni a dolgozókat!«
A kalauz olykor próbálja
megértetni velük, hogy nincs
igazuk, és nemcsak ők, ha-
nem a kalauz is dolgozó.

A „hála“
Áll a kocsik a végállomá-
son. Már indulni kellene, de
mintegy 100 méternyire szá-
lad egy asszony, hogy elér-
je a villamost. A bent ülők
zúgolódnak, hogy mire vár-
nak, tán udvarol a kalauz,
vagy leragadtak a kerekék?
Csak úgy röpködnek a meg-
jegyzések. Kelemenné nem
törődik vele. Elhatározta,
hogy a szaladó asszonyt
mindenképpen megvárja,
addig nem indít. Atsuhan
gondolatok közt, hogy jól
tesz egy emberrel, aki bizo-
nyára halás is lesz neki. Eb-
ben a percben éri el az asz-
zony a fogózkodóvasat, ő
segít neki fellépni, mire az
fennhangon zsörtölődni kezd:
»A nyavalya essék eb-
be a villamosba, ezután min-
dig rohannia kell az ember-
nek, már azt hittem, nem
éri fel ésszel, hogy megvár-
jon!« Mondani sem kell,
hogy mindez a kalauznak
szól.

Sok baj van a részeg em-
berekkel is. A szabályok ér-
telmében nem szabadna fel-
engedni őket a kocsira. Kü-
lönösen a peronra nem,
mert könnyen leeshetnek.

Az utasok azonban igencsak
a részeg pártjára állnak, s
azt mondják: »Hagyja, látja,
hogy csendesen viselkedik!«
A kalauz enged. Amikor az-
tán a részegben összerázó-
dik a szesz, s elkezd hányni
az utasok ünneplő ruhájára
(nemegyszer előfordult már
ilyen eset), akkor megint a
kalauz a bűnbak: »Mi az,
maga nem tudja, mi a köte-
lessége? Miért nem megy in-
kább téhenpásztorra?« Ke-
lemen Lajosné azonban »le-
nyel« mindent, csak hogy bé-
kesség és nyugalom legyen
a kocsin.

Nehéz boldogulni a SZEAC-
drukkerek egy részével is,
különösen amikor kikap a
csapat. Kifelé menet még
csak megváltják a jegyet,
de amikor mérkőzés után
felszállnak a villamosra,
egyéltalan nem hallják a ka-
lauz felszólítását. Egyre csak
azt mondogatják egymásnak
gesztikulálva, hogy »ilyen
süket bíró!« még életükben
nem láttak. Sok szidást kap-
nak a kéményseprőktől, pap-
rikamolnároktól, mázóltól,
lisztamolnároktól stb.,
akiket szintén nem szabad
felengedni a kocsiba, mert
bepiszkítják mások ruháit.
Rendszerint azt hangoztat-
ják: a dolgozók a villamos,
őket miért nem engedik ak-
kor felszállni. Pedig nincs
igazuk annyiban, hogy ma
már minden munkásember
fel tud öltözni napi munká-
ja befejeztével, nekik is ren-
des ruhát kellene felven-
niük, amikor hazafelé igye-
keznek.

**Ha igaza van
a kalauznak...**
A teljes igazsághoz az is
hozzátartozik, hogy sok utas
a kalauz védelmére kel, ha
látja, hogy neki van igaza.
Nemrég a hídon egy idős bá-
csi oktatott ki két divathöl-
gyet, mert gúnyos megjeg-
yzéseket tettek egy tanuló
kalauzra. A bácsi addig
magyarázta nekik, hogy
nemcsak az a rendes em-
ber, akinek bor frizurája
és díszes kalapja van, hogy
a két fiatal hölgy alig várta,
hogy az újszegedi ligetnél
leléphessen a kocsirol.

Legjobban az melegíti fel
Kelemen Lajosné szívét,
amikor az utasok nemcsak
annyit mondanak, hogy »egy
átszálló!«, hanem a »kérem«
szót is hozzátesszik. Többen
megemlézték neki, hogy a
Délmagyarországnak igaza
volt, amikor szóvá tette a
kalauzok e picinyke kérését.

Hogyan lehet olcsón és gyorsan építkezni termelőszövetkezetekben?

— en e ad feleletet a Budapesti Mezőgazdasági Építészeti kiállítás

Nem irigyelésre méltó do-
log ma termelőszövetkezeti
vezetőnek, mezőgazdásznak,
brigádvezetőnek lenni egy-
egy új közös gazdaságban. A
tagság útját, többet vár asz-
vetkezési élettől, mint amit
az egyéni gazdaság adott.
Az újonnan megválasztott,
gyakran pár holdas, egyéni
gazdából lett elnököknek,
brigádvezetőknek komoly
gond most még az: miből
mennyit lehet előállítani,
keves pénzről hogyan lehet
sokat építeni.

Ezekre a problémákra
igyekeztek feleletet adni a
Földművelésügyi Miniszte-
rium és a különböző me-
zőgazdasági tervező vállala-
tok, kutató intézetek szak-
emberei Budapesti Mező-
gazdasági Múzeum termel-
ben az országos mezőgazda-
sági építészeti kiállítás
megrendezésével. Bármennyi-
re sürög is most a ta-
vaszi munka, Csongrád me-
gye, a szegedi járás szövet-
kezeti vezetőinek a tsz-ek-
ben dolgozó építőipari szak-
embereknek okvetlenül időt
kell szakítani arra, hogy
tanulmányozzák ezt a kiál-
lítás. A százele kiállított
dokumentációs anyag, ter-
vek, makettek szemléltet-
ően mutatják be mezőgazda-
ságunk szocialista távlatait,
népünk nagy mezőgazdasági
jellegű alkotásait. A kiál-
lításnak elsősorban nem az
ismeretterjesztő propaganda
a célja, hanem gyakorlati,
szakmai segítséget nyújt a
tsz-ek előtt álló közvetlen
feladatok, főleg építkezési
problémák megoldásához.

Hőmezővászárhely határa

A kiállítás egyik legszem-
beűnőbb érdekessége Hód-
mezővászárhely több tízezer
holdas határának egyetlen
nagy, tudományos módszer-
rel kidolgozott makettje.
Rendkívül szép, tanulságos
látvány: milyen is lesz e
nagy alföldi parasztváros
határa néhány esztendő
múlva. Hetvenöt-száz ka-
batter hidas táblákra ta-
golt 5-8-10 szakaszos ve-
tőforgó rendszerű válto-
gatók egymást. A táblák
között korszerű gazdasági
épületekből összeállított far-
mok, ésszerűen berendezett
baromfiutak, sertés- és
szarvasmarha-hizlaldók, te-
heneszetek. S mindezeket
ma már csak másolni kell.
A szocialista Hódmezővászár-
hely modelljének szerkesztői
számítalan olyan problémát
oldottak meg ezzel az al-
kotással, melyekre a tsz-
ek tagjai, vezetői tudomá-
nyos segítség nélkül aligha
lettek volna képesek.

Makett sorok
Mindenki számára meg-
petésként szolgál ezen a ki-
állításon, hogy legjobb me-
zőgazdasági szakembereink
országosan már mintegy
1200 falu és több város
nagyüzemi mezőgazdasági
termelésének Hódmezővá-
sárhelyhez hasonló tudomá-
nyos programját dolgozták
ki eddig.

Az ésszerű vetőforgó-
rendszerek kialakítása, elhe-
lyezési tervek készítésének
ismertetésén túl rendkívül
sok tapasztalattal szolgál ez
a kiállítás az építkezéseket
illetően is. A makett sorok
legelején szembe tűnik egy
900 férőhelyes juh tenyész-
telep modellje. Egyszerűsége
mellett is alkalmas a leg-
korszerűbb állattenyésztési
igények kielégítésére. Ugyan-
akkor anyaggal, munkadíjjal
együtt összes építési költsé-
ge csupán 323 ezer 400 fo-
rint. Ugyanitt látható egy
300 férőhelyes szalmakazal
alá épített juhszárnnyék is,
melyet a szakszerűséget ille-
tő tudnivalók megismerése
után minden különbözőbb
költség nélkül, bárhol köny-
nyűszerrel fel lehet építeni.

Akkor kínálkozik itt
idősebb tsz-ek tapasztalatai
alapján megismerkedni a
szénporos téglázás házai
módszereivel is. Látható
ezen a kiállításon 50 férő-
helyes növedékmárha-ista-
lló, mely a bemutatott
szabadartásos formájában
házilag is könnyűszerrel bár-
hol felépíthető. Anyagszük-
sége csupán 52 ezer fo-
rint. A tsz-ek sertéstartá-
sának rendkívül nagy fo-
gyatékossága még, hogy a
legtöbb helyen a millió-
s költségekkel épített modern
fiataltokat sem tudják szak-
szerűen berendezni. Hogyan
kell ezt csinálni? Legjobb
törzsállattenyésztő gazdasá-
gunk tapasztalatai alapján
válaszol erre a kiállítás s
szemléltetően be is mutat-
ja az itt látható szerfából,
nádából, hulladékdeszkából
épített 20 férőhelyes sertés-
tartókat.

A szegedi járásban hason-
ló berendezési fiáztatót a
dorozsmai József Attila Tsz-
ben láttunk, s ennek is igen
nagy köze van ahhoz, hogy
az idén a dorozsmai közös
gazdák száz kataszteri hold
szántóra számolva már
mintegy 77 sertést hizlal-
hatnak meg.

**Díjtalanul kapható
tervrajzok**
Háromszáz férőhelyes juh-
szárnnyék, mely télen is jól
használható, a kiállítás bi-
zonyítékai alapján a mun-
kadíjját is beleszámítva, már
95 ezer forintért is felépít-
hető. A kisköltségű szabad-
artásos marhaiállók egész
csoportját »vonultatták« fel
ezen a kiállításon a szer-
kesztők. A tsz-ek szakembe-
rei válogathatnak közülük,
számukra melyik lenne a
legmegfelelőbb. Díjtalanul
kaphatják meg a különböző
építkezések pontos tervraj-
zait is.

Azonban nemcsak ötlete-
sen szerkesztett istállókat,
baromfiutakokat, hanem
más fontos gazdasági épüle-
teket is szép számmal lát-
hatunk itt. Kukoricatárolók,
süllyesztett rendszerű gyü-
mölcsvalogató tárházak, sok-
féle pajta, csibenevelő telep,
melyet tojóállomány szállá-
solására is lehet használni.
Látható többek között egy
ötletesen szerkesztett boros-
pince modell is, melynek
építésével igen sokat lehet
megtakarítani az ismert mo-
dern változatokhoz képest.

Távrolról sem gondolha-
tunk arra, hogy e kiállítás
a korszerű épületek, beren-
dezések szükségletességét
bizonyítja. Csúpn azt a tö-
rpevést mozdítja elő, hogy
először tenyészünk sok-sok
szép jószágot, ezután sok-
kal könnyebb lesz millió-
s építkezési beruházásokat vé-
gezni. Ezért ajánljuk terme-
zők, állattenyésztőknek, nemu-
lászok el a kiállítás megte-
kintését.

Csepri József

Fiatal zeneszerzők és írók eredményes együttműködése

Sikerült szerzemények születtek
a Zeneművészeti Szakiskola pályázatán

Az idei felszabadulási év-
forduló minden alkotóked-
vet felfokozott. A képzőmű-
vészek és írók nagy városi
pályázaton mérték össze ere-
jüket, s ennek eredménye-
ként igen gazdag és értékes
irodalmi és képzőművészeti
anyagot könyvelhetünk el.
Előtt kisebb nyilvánosság
jól folyt le a fiatal zene-
szerzők pályázata, de ez is
szép sikereket eredménye-
zett. A Zeneművészeti Szak-
iskola hirdetett egy helyi
pályázatot, s erre az intézet
hét zeneszerző tanzakos
hallgatója nevezett. A fiatal-
lok a Tisztáji írói munka-
közösségétől kaptak nagy
segítséget munkájukhoz —
több szép vers formájában,
melyeket sikerrel zenésíte-
tek meg. Andrassy Lajo-
s, Bede Anna, Czili-
czter Olga és Papp Lajos
írt a szakiskola növendékei-
nek kantáta, induló, illetve
dalszöveget.

Igy született meg Nagy
Mária, Bácskay György
és Joó Ete egy-egy szép
kantátája, amely hamarosan
zsűri elé kerül. Takáts
György egy Puskin-, s több
Juhász Gyula-verset dolgo-
zott fel, hangszerek művek
mellett. Szalay Miklós és
Háry Ferenc tömegdalt
komponált, s az igen tehet-
séges Vidovszky László
— aki anyai ágon Bartók
rokonságából származik —
vegyeskart készített Bede
Anna mélyzengésű versére.

Miként mód nyílt a kép-
zőművészeti alkotások be-
mutatására és az irodalmi
pályázat több sikeres da-
rabjának közlésére, módot
kellene nyújtani e lelkes
fiatal komponisták szerze-
ményeinek hangversenyzerű
bemutatására is. Kórusaink,
műkedvelő énekesek és az
üzemi zenekarok talán leg-
gyorsabban és legtöbbet te-
hetnek ennek érdekében,
nem is szólva ezúttal a szak-
iskola énekes és hangszeres

hallgatóinak feltétlen tolmá-
csolási kötelességéről. A pá-
lyázók, mint munkájuk ju-
talmát, megérdemelnék, hogy
közös szerzői esten, nagy
nyilvánosság előtt mutassák
be hivatott együttesek és
szólisták a felszabadulás ün-
nepének tiszteletére kompo-
nált, s témájukban is a fel-
szabadult életet hirdető és
ábrázoló zeneműveiket.

EGY GYORSÍRÓNŐ
legemlékezetesebb élménye
Nagyezsda Mitrofanovna Nyikiforovszkaja,
ez az idős asszony ma Leningrád-
ban él. Eletrajzában, legalábbis első pil-
lantásra nincs semmi különös. Több mint
50 éven át gyorsíró volt, s ennek az
időnek a felét a »Leningradszkaja Prav-
da« című lap szerkesztőségében töltötte.

Mégis milyen érdekesen alakult a sor-
sa! Mennyi eseménynek, találkozásnak
volt a szemtanúja! Nagyezsda Mitrofanov-
na korán megtanulta a gyorsírást — cu-
pán azért, hogy mint a Besztyuzsev-tan-
folyam hallgatója — pontosabb jegyzete-
ket készíthessen az előadásokról. Abban
az időben még ritkaságszámba ment, ha
valaki tudott gyorsírni és a fiatal leány
igy került a távirati irodához, ahol gyors-
írókat vettek fel, hogy feljegyezzék a
beszédet az Állami Duma ülésén.

Nagyezsda Mitrofanovna a Duma gyorsíró-
nője lett, s ott dolgozott egészen a forra-
dalomig. A Besztyuzsev-tanfolyammal
való kapcsolatát fenntartotta s ott kérték
meg egyszerű titokban, hogy készítsen
gyorsírók jegyzetét a szocialdemokraták
illegális tanácskozásán. A leány beleegye-
zett.

A februári forradalom után nagyon so-
kat kellett dolgoznia — tucatnyi ülésen és
tanácskozáson jegyezte a beszédeket.

— A Szovjetek I. Összországi
Kongresszusa volt számomra a legemlé-
kezetesebb esemény — emlékezik meg
Nagyezsda Mitrofanovna —, ahol én je-
gyeztem fel Vlagyimir Iljics Lenin törté-
nelmi szavait. Emlékszem, úgynevezett
parlamentari rendszerben dolgoztunk, öt-

percenként váltottuk egymást. En gyors-
írtam Ceretjeljnek, a menszovik vezére-
nek felszólalását. A szónoklás művésze-
nek szabályai szerint próbálta bizonygat-
ni, hogy Oroszországban nincs olyan poli-
tikai párt, amely hajlandó lenne teljes
egészében magára vállalni a hatalmat. Az
óriási teremben néma csend uralkodott.
Egyzserre felcsendült egy tiszta, határo-
zott hang:
— Van ilyen párt!
Azonnal feljegyeztem füzetembe: »Köz-
bekiáltás: Van ilyen párt!«
— A terem zúgott, körülöttem sutto-
tak: »Lenin... Lenin...« Azonnal kija-
vítottam jegyzeteimet: »Lenin (a helyé-
ről): »Van ilyen párt!«

— Később én jegyeztem fel Vlagyimir
Iljics beszédének egy részét, s a szünet-
ben meg arra is alkalmam nyílt, hogy el-
beszélgessek vele. Benézett a gyorsíró-
szobájába és elkérte tőlem beszédének
szövegét, hogy átszerkessze. A gyorsíró-
s feljegyzéseket olvasgatva megkérdezte:
— Mi az oka, hogy beszédeimet nem
minden esetben jegyzik fel teljes egészé-
ben? Talán nagyon gyorsan beszélek?

Megmagyaráztam, hogy a gyorsaság
nem lenne baj, de Lenin beszédei
mindig olyan élehangiak és érdekesek,
hogy a gyorsírók akarátlanul is teljes
figyelemmel hallgatják szavait és elfe-
led-
keznek kötelességükről.
— Sok esztendő eltelt azóta, de még
mindig emlékszem e rövid beszélgetés
minden mozzanatára.

A. Polovnyikov

Leleplezték a Marx téri háztartási bolt szarkáit

Éveken keresztül komoly
hiány mutatkozott az év végi
leltáraknál a Szegedi Kiske-
reskedelmi Vállalat Marx
téri, 15-ös számú háztartási
boltjában. A vállalat veze-
tői és ellenőrei keresték a
hiány okát, de nem találták
meg. Különös volt ez azért,
mert a háztartási boltoknál
általában sohasem mutako-
zott hiány, s két évvel eze-
előtt ez az üzlet is jól zárta
az évet.

A rendőri nyomozás derít-
ett fényt a leltárhány okára.
Az illetékesek próbavá-
sárlás útján jöttek rá, ho-
gyan »folyt el« évekig az
áru. A pénztárgéppel mani-
pulált az üzlet néhány csaló
alkalmazottja. Ötvenkilenc
forint 20 filléres blokkra a
pénztárgép 9 forint 20 fillért
űtött be. Sok-sok vásárlás-
nál alkalmazták ezt a mód-
szert, s két év alatt 37 ezer
forinttal károsították meg a
társadalmi tulajdont. A pen-
zen Pocsai István boltvezető,
Mag Györgyné pénztáros,
Tokaji Sándor és Nagy Emil
Ernö eladók osztozkodtak.
Eljárás indult ellenük.

Itt a tavasz...
Jön a nyár...
Vegye meg már most
A
SUPER
hűtőszekrényt

Ara: 6400,— forint.

OTP HITELLEVLÉRE

IS KAPHATÓ!